

SOLI DEO GLORIA

EVANGÉLIUMI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

ÁLDOTT, BÉKÉS, SZERETETBEN GAZDAG KARÁCSONYT KÍVÁNUNK!

John Sloane, amerikai festőművész karácsonyi képe

*„Isten! kit a bölcs lángesze fel nem ér,
Csak titkon érző lelke ohajtva sejt:
Léted világít, mint az égő /
Nap, de szemünk bele nem tekinthet.”*

Berzsenyi Dániel így fogalmazta meg Fohász című versében a hit csodáját, ajándékát és egyben a korlátait is. Ez az evangéliumi folyóirat a közösségi életünk színterén igyekszik megjeleníteni ezt a csodát, ezt az ajándékot, és természetesen a gyarló ember szép törekvéseit. Az ebben való osztozásra hívjuk a kedves olvasókat és a szerzőket egyaránt.

SZABADSÁG HELYETT TISZTESSÉGET!

Idén 25 éve, hogy a Földművelésügyi Minisztériumban megalakult a Magyar Újságírók Közössége (MÚK). Az a szervezet, amely nem kevesebbet tűzött zászlajára, mint el-
lensúlyozni a pártállam által addig dédelgetett újságíró szervezetet, a Magyar Újságírók Országos Szövetségét (MÚOSZ). A nemzeti, keresztény, konzervatív alapon szerveződött közösség valódi függetlenséget ígért tagjainak, amely annyit tett, hogy az elmúlt negyedszázad alatt egyetlen alkalommal sem kötelezte el magát politikai oldal, párt vagy érdekcsoport mellett. Nem csoda hát, hogy az effajta, értékrendi alapon létrejött szerveződést az elmúlt évtizedek során támadások egész sora érte kívülről és belülről egyaránt. Volt, hogy a pártállam utódszervezete lendült támadásba az egyesület ellen, máskor pedig a MÚK-on belüli radikálisok tettek meg mindent azért, hogy elmozdítsák helyéről a vezetést. Próbálkozásuk ez idáig sikertelen maradt, és a MÚK ma is az, aminek alapítói 1992-ben megálmodták: egy olyan alkotó közösség, amely a sajtószabadság helyett a sajtó tisztességét igyekszik meghonosítani és képviselni a magyar újságírásban. Ki gondolta volna akkor, '92-ben, hogy egy emberöltővel később ez az igény aktuálisabb lesz, mint 3 évvel a rendszerváltozás után...

Lovas Dániel, a MÚK jelenlegi elnöke a november 30-i, jubileumi fotókiállítás megnyitóján

November 30-án, a MÚK székházában tartandó jubileumi fotókiállításra voltam hivatalos Budapestre. A neves újságíró szervezet, amelynek magam is tagja vagyok immár két évtizede, képeken idézte fel 1992 novemberét, az alakulás időszakát.

Benedek István, Döbrentei Kornél, Kósa Csaba, Krudinák Alajos, Stefka István. Csak néhány név az alapítók közül.

Olyan, a Kárpát-medencei magyar újságírás szempontjából meghatározó személyek, akik új alapokra akarták helyezni az újságírói etikát. Kimondhatjuk, jócskán megelőzték korukat, ugyanis amit létre akartak hozni, az ma is hiánycikk mind a tollforgatók körében, mind az egész hazai közéletben. Amiről ők beszéltek, az több a gyakran citált sajtószabadságnál, amelynek léte a rendszerváltozással együtt lett tény. A médiapluralizmus megteremtésével többé nem lehetett eltitkolni semmit, megszűntek a tabuk, eltűnt az érinthetetlen témák és személyek köre.

27 éve annak, hogy bárki, bármiről véleményt mondhat, leírhat, kinyilatkozhat. Mégsem tartunk előrébb a demokráciában, mert a sajtószabadság nem valós szabadságot, hanem zabolázatlan szabadosságot eredményezett. Olyan félreértelmezett szabadságot, amelyben épp az válik megkötözötté, akiről a rá-

galmak megszületnek, akinek védekeznie kell a hazug állításokkal szemben.

Igen, a rendszerváltozás utáni jogállam negyedik hatalmi ága a sajtó lett, amelyet ugyanakkor – ellentétben a többi hatalmi ággal – nem ellenőriz, s legfőképp nem von felelősségre senki. Aki mégis megpróbálja, azt diktatúrával és a sajtó megsértésével vádolják, majd a nyilvánosság előtt igyekeznek megsemmisíteni.

Benedek István professzor, orvos, író, művelődéstörténész 1915-ben született Budapesten. Nagypapa Benedek Elek, a híres erdélyi mesemondó. 1992-től haláláig a Magyar Újságírók Közösségének tiszteletbeli elnöke. Máig legendás az a beszéde, amelyet a MÚK alakuló közgyűlésén mondott el '92-ben a magyar sajtóról a Földművelésügyi Minisztérium épületében. Az alábbiakban ebből a beszédből idézzük az idevágó gondolatokat.

Benedek István professzor a Magyar Újságírók Közösségének alakuló közgyűlésén 1992 novemberében

„A sok hamis szólam helyén valami nagyon fontos hiányzik ebből a félresikerült demokráciából: a tisztesség. A tisztesség nemcsak becsület, hanem becslés is, ahogyan a szó maga mutatja: tisztelése

Berzsenyi mondta meg azt is: „Így a görög nép s Róma bölcsessége, melyet csudálva tisztelünk ma is, csak a tudósok székiben lakott, a nép szemébe nem hatott sugára”.

Most mégis úgy teszünk, mintha a nép, az istenadta nép volna hivatalva rendet tenni ott, ahol az ő nevében lopták ki a szemüket negyven éven át – s lopják ma is.

„Sajtószabadság” nevében leokádni a tisztaságot nem nagy virtus. Sajtószabadság segítségével tisztességre tanítani, és nemcsak hirdetni, hanem vállalni is, nemcsak vállalni, hanem cselekedni is, nem önértékért csupán, hanem a nemzetért, a fennmaradásért, magáért a tisztességért – ez itt a dolgunk, és nem is kevés.

Kevesen vannak a tisztességre kiválasztottak. Föl kell kutatni

ne legyen illúziónk, újabb negyedszázad múlva is aktuálisak lesznek. Ám, hogy ne arról értekezzenek majd utódaink, amiről mi itt, most, ahhoz az kell, hogy lelkünkben elinduljon a változás. Az a változás, amely a pillanatnyi haszon- és érdemszerzés helyett a becsületet és tisztességet helyezi középpontba. Amely az anyagi gazdagság helyett az értelmi és érzelmi gazdagságot tekintti valós értékek.

Advent lassan eltelik, s megszületik a Megváltó. Az Ő eljövetele adjon mindannyiunknak erőt a tényleges lelki megújuláshoz! Orvostól a poétáig, politikustól az újságíróig, családapától az bolti eladóig, változzon mindenki olyan irányba, hogy

A MÚK alakuló ülése a Földművelésügyi Minisztériumban

annak, ami tiszteletre méltó. Ez hiányzik a sajtóból, ez a „médiának” keresztelt rádióból, televízióból. Maga az erkölcs, a tiszta erkölcs, mely, ha elvész, Róma ledül s rabigába görbed. Ilyen sors várna ránk? Meglehet.

őket, és a nyomukba szegődni, a sok demagógot messze elkerülni. És szilárdnak maradni a tisztességben: ez önmagában már majdnem demokrácia.”

Benedek professzor szavai 25 év múltán is lélekg hatolnak, s

gyermekünk már elmondhaszák az ő világukról: a sajtószabadság és tisztesség jó „barátok” lettek.

*Dr. Szilvay Balázs
a MÚK Petőfi sajtószabadság-díjjal kitüntetett tagja*

BOLDOG KARÁCSONY

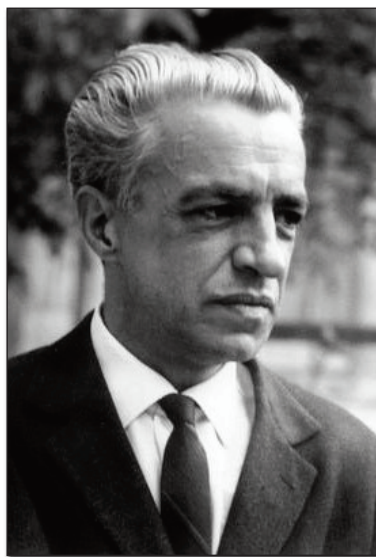
„Csak a klasszikus aktuális!” Az alábbiakban Joó Sándor, református lelkésznek a Pasaréti Református Templomban elmondott igehirdetése szerkesztett, rövidített változatát közöljük. Ezzel a prédikációjával 1948 karácsonyán lelkesítette híveit. Abban az évben hangsúlyozta az isteni jó hír valóságát, amikor a magyar nép számára jó hírek nem igen voltak. Velünk ez ma nincs így, de hajlamosak lettünk arra, hogy a jó híreket elengedjük a fülünk/gondolataink mellett. A karácsonyi jó hírrel ne ez történjen! (B. Z.)

„Az angyal pedig ezt mondta nekik: Ne féljeteK, mert íme, nagy örömet hirdetek nektek, amely az egész nép öröme lesz: üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában. (Lk 2,10-11)

...Nagyszerű dolog, amikor valaki jó hírrel jön valahonnan. Hiszen annyi rossz hírrel van tele a világ: napilapjainkból, az éter hullámain át, egymás szájából annyi félelmetes, aggasztó, szomorú hírt hallunk, hogy szinte azt lehetne mondani, hogy semmire sem vágyik jobban az emberiség, mint valami igazán örvendetes, megnyugtató, reményt adó jó hírre! ...

...Sokszor az az érzésem, hogy Isten azért engedi mindenféle rossz hírrel megfélemlíteni az emberiséget, hogy megértsük végre, hogy igazi örömhír nincs is más, mint amit Ő hirdet és üzen!... Bár adná Isten, hogy sok, örömszomjas lélek megtelítenék igazi karácsonyi örvendezéssel!

Megtudjuk az Igéből mindekelőtt, hogy kinek szól ez az örömszó. Ezt mondja az angyal: *„Hirdetek nektek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz”*. Kivétel nélkül mindenkinek szól, akihez csak eljut. Különösen szeretném ezt hangsúlyozni, mert a karácsonyi örömről meglehetősen téves el-

képzeléseink vannak. Az általános köztudatban a karácsony öröme azt jelenti, hogy együtt van a család, égnek a feldíszített karácsonyfa gyertyái, örömszillog az ámuló gyermekszemekben, meghatva mondanak köszönetet egymásnak az ajándékokért, és boldog ünnepeket kívánva egymásnak, leülnek a terített asztal mellé. Valóban áldott, boldog pillanatok ezek egy család életében.

De ha csak ennyi volna a karácsonyi öröm, akkor igazuk volna azoknak, akik azt hirde-

tik, hogy a karácsony a gazdag emberek ünnepe. Akinek nincs családja, vagy tőlük elszakítva él valahol idegenben, vagy akinek nem telik karácsonyfára és ajándékokra, annak nem lehet karácsonyi öröme, boldog karácsonya? Igaza volt annak az idős asszonynak, akinek mikor pár nappal ezelőtt boldog karácsonyt kívántam, nagyot sóhajtott, és szomorúan így szólt? A fiam hadifogságban van, azt sem tudom, él-e még, a lányom kivándorolt Amerikába, a férjem a sírban nyugszik, egyedül maradtam. Úgy félek a karácsonyestétől, ez lesz életem egyik legnehezebb napja, bárcsak túl volnék már rajta!

Vajon valóban nem jutna ennek a magára maradt, idős asszonynak egy sugár abból a nagy örömből, amit a betlehemi angyal hirdetett az egész népnek? Olyan öröm az, amit meg kell toldani karácsonyfallal, pénzen vásárolt ajándékokkal, a családi kör melegével, mert másként nem elég egy szomorú szív földelítése? Nos, testvérem, az igazi karácsonyi

öröm nem pénzhez és nem családi közösséghez van kötve, hanem egyedül az Úr Jézushoz. Jézus nélkül az egyébként legpazarabb karácsony is szegény és szomorú, Jézussal pedig a legsivárabbnak, legszánalmasabbnak látszó karácsony is gazdag és boldog! Sőt, ha a te szíved még mindig a karácsony egyébként kedves külsőségeinek az örömeivel van tele, féltő, hogy nem is jut benne hely a karácsony igazi öröme számára! Minél dísztelenebb a karácsonyod, annál kevesebb akadály állja útját a nagy örömhírnek a szíved felé, hogy Megváltó született néked! ...

De hát hogyan lehet enyém is ez az öröm, miként juthatok hozzá, hogy juthatok a birtokába? Erre a kérdésre is választ kapunk Igénkben. Nézzük csak, mit tettek a pásztorok, amikor meghallották a nagy örömhírt! Legelőször is elhitték! Nem kételkedtek, nem mondták, majd előbb megnézzük, mi igaz ebből. Ha nem hitték volna előre, hogy az Úr üzent nekik, hiába mentek volna megkeresni a Megváltót, mert az a nyomorúságos látvány, ami ott a szegényes istállóban eléjük tárult, ugyancsak ellentétben állt az üzenet felséges, isteni voltával. De ők már előre elhitték a nagy örömről, a Megváltóról szóló üzenetet, és ezért tudták a koldus környezetben talált gyermekben meglátni azt, amit csak a hit szemével lehet látni: a Megváltót, az Isten Fiát, és ezért teltek meg boldog áhítattal és Isten dicsőítésével! A hitükből nőtt ki a

boldog tapasztalat. Neked is el kell előbb hinned, amit az Úr üzent, és azután majd megfogod tapasztalni, hogy valóban igaz! Előbb hinned kell, hogy Jézus a te Megváltód, és aztán részesülsz az Ő megváltó kegyelmében. Hinned kell, hogy van számodra bűnbocsánat, és csak azután tapasztalod meg annak édességét. Előbb hidd el, hogy a karácsonyi örömet hirdető üzenet neked is szól! Hidd el, és örülj az üzenetnek már előre, már most, amikor talán még mit sem látsz vagy érzel belőle! Akkor majd fel fog fakadni benned egy nagy, boldog örvendezés forrása! Hidd el, hogy mindenre van erőd a Krisztusban, és akkor majd lesz is valóban! A hitedből nőhet csak ki a boldog megtapasztalás! ...

...És végül még valamit. Az a nagy öröm, amiről az angyal beszélt, nem múló öröm, hanem igazi, állandó, nagy öröm. Hogyan lehet ezt a nagy örömet állandósítani? Ahogyan a pásztorok tették. Azt olvassuk, hogy „És ezt látván, elhirdették, ami nekik a gyermek felől mondatott” (17. v.). Vagyis ők is örömondókká, a jó hír terjesztőivé váltak. Azáltal állandósult az örömük, hogy megosztották másokkal. Azáltal maradtak benne továbbra is, hogy hirdették mindenfelé.

Egyszer egy asszony odament egy lelkipásztorhoz, és keserűen panaszkolt, őt nem szereti senki. Miután elmondta, hogy mennyire egyedül van, milyen örömtelen az élete, a lelkész azt találta mondani, hogy: Asszo-

nyom, Ön olyan szegény, hogy nem tud semmit adni az embereknek. Ezért nem szereti senki. Az asszony hevesen tiltakozni kezdett, hiszen aránylag jómódú volt, fősvénynek sem mondta még senki. Mégis – mondta a lelkész – úgy van, Ön nagyon szegény a hitben és az örömben! Annyira szegény, hogy nem csak adni nem tud belőle másnak, hanem inkább még azt a keveset is elveszi tőlük, amijük van. Igen – folytatta a lelkész – az embereknek szükségük van ebben az életben a hitre és az ebből fakadó örömről. Önkéntelenül is vonzódnak ahhoz, aki ebben megerősíti őket. De aki még azt a kis hitüket és örömeiket is ellopja, attól önkéntelenül is elhúzódnak. Az Ön környezetében szegényebbé válik az ember hitben és örömben, mint ahogyan lehetett volna Ön nélkül! Az asszony megértette, miért maradt annyira magára....

...A legnagyobb jót teszed, ha örömhírt terjesztesz! Ha a szereteted, szavaid, a tekinteted ebbe az örömtelen világba sugározza a karácsonyi evangéliumot, s a templomon kívül is azt hirdeti mindenkinek, barátoknak és ellenségnek, családtagoknak és ismeretlennek, amit az angyal a betlehemi éjszakában: *Ne féljete, mert íme, nagy örömet hirdetek nektek, amely az egész nép öröme lesz: üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában.* (Lk 2,10-11) Ha ezt hirdeted ebben a világban, akkor egy életen át tart számodra a karácsony! Ámen.

Benedek Elek, erdélyi születésű író, költő alábbi verse az első világháború éveiben fogant. Abban az időben, amikor a szeretetnek és a békességnek jócskán híján volt Európa népe. Az ember sorstragédiája, hogy ma, 2017-ben, háborúk és éhínség nélkül is épp oly aktuálisak az alábbi sorok, mint 100 évvel ezelőtt...

Benedek Elek: Dal a szeretetről

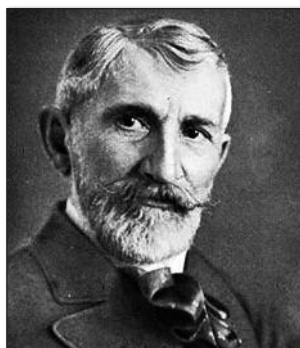
*Hol ringott bölcsőd: palotában,
Vagy kis kunyhóban, sose kérdem,
Itt vagy ott, egy az valójában,
Ez nem szégyen, az meg nem érdem.
Más, amit kérdek tőled, gyermek,
Nézz a szemembe s úgy felelj meg:
Van-e szívedben szeretet?
Köztünk barátság így lehet.*

*Ahol én járok, teste, lelke
Tiszta öregnek s ifjú népnek;
Nagy és kicsiny versenyre kelve
Munkára minden jónak s szépnek.
Gyűlölség szennyét kisöpörvén,
Szeretet itt a legfőbb törvény:
Egyetlen lánc, mely megmaradt –
– Nyomán egy csöpp vér sem fakadt.*

*Igaz szívvel ha tudsz szeretni,
Jöhetsz velem kéz-kézbe térve,
Csöpp szeretetért én tengernyi
Szeretetet adok cserébe.
Nincs gyűlölség, ahol én járok,
Be van temetve minden árok,
Mely embert s embert valaha
Egymástól elválaszt vala.*

*Szeretet lánc! Kössed egybe
Szívét nagyoknak s gyermekeknek!
Gyűlölség! Légy úgy eltemetve,
Hírét se halljuk létednek!
Ez országnak minden lakója
Egymást szeresse, védje, ójja:
Naggyá ország csak így lehet –
– Csudát művel a Szeretet.*

*Ahol én járok, gazdag ember
Nincs, ámde szegényt sem találtok;
Kedve és tudás kit hova rendel,
Ott dolgozik, s nem hallasz átkot.
Erős a gyengét gyámolítja,
Senki a másét nem áhítja:
Kinek munkán a tenyere,
Mindég puha a kenyere.*

CSELEKVŐ SZERETET

Közeledve a szeretet ünnepéhez, sokan vagyunk, akik hívő lélekkel figyelünk Urunk szeretetére és teszünk bizonyosságot arról. A hit bátorságával mondjuk: szeretlek Istenem, és csak úgy, az érzelmvilágunk egyszerűségével mondjuk: szeretlek testvérem. Ez utóbbit mondjuk, halljuk naponta százszor, ezerszer. De vajon hányszor teszünk erről bizonyosságot tetteinkkel is? Ha összehasonlítanánk a kettőt, nagy különbséget találnánk a szavaink és tetteink száma között.

Az eltérés ellenére mégis sokan gondolják, hogy jól van ez így. Talán vannak számosan azok is, akik belegondoltak abba a helyzetbe – ismerve a világ jelen állapotát –, hogy milyen lenne a világ, ha teremtő, gondviselő Istenünk „fél” munkát végezne. Mi, emberek el tudjuk rontani a legcsodálatosabb teremtményt, az embert, önmagunkat is. Mi lenne velünk, ha csak arra kaptunk volna szabad akaratot életünk forrásától, hogy engedetlenek lehessünk és arra nem, hogy megtérhessünk? Mi lenne velünk, ha Krisztus Urunk eljön közénk csodát tenni, tanítani, gyógyítani, de nem teljesíti az Atya akaratát, hogy számunkra felfoghatatlan áldozata árán megváltson bennünket, megváltsa az arra érdemeseket és az arra nem érdemeseket is? Hol tartanánk hitben, bölcsességben, örömben, ha a Szentlélek úgy végezné a dolgát, ahogy mi, ha úgy segítene bennünket, ahogy mi teszünk Urunkért, másokért, egymásért?

Mindennapi életünk során is cselekedeteink tesznek bizonyosságot szeretetünkről. Szinte mindenki szereti a tisztaságot, a rendet, de

látni kell, hogy csak a szorgos ember környezete tiszta, rendezett. Csak szóval tett szeretettel nem lakik jól a fáradt ember, éhes marad a síró gyermek. Mindent megadsz a családnak? De keveset vagy velük szeretetben? Akkor emléknélküli, üres lesz az életük. Szereted a gyermeked, de úgy neveled, hogy nem állítasz korlátokat a görbe utak mentén? Akkor nem talál rá a helyes útra.

Máskor túlbuzgóan azt hisszük, hogy nélkülünk műveletlen marad Urunk szőlője. Túlbuzgóan meg

Életünk idejét az Úrtól kaptuk. Szeretetünk erejét azzal tudjuk kimutatni, hogy mennyi időt adunk vissza életünk idejéből. Cselekszünk-e jól naponta Urunkért, egymásért, hogy életünk örökségéből egyetlen nap se vesszen el? A mennybe csak a Szentlélek gyümölcsével érkezhetünk. A saját érdemünk nem számít, azonban a cselekvő szeretet áldása az örök életre is elkísér bennünket.

Urunk előtt a szeretetre törekvő szív a legszentebb. Cselekedeteinket ehhez a szeretethez méri. A

Krisztusi szeretettel megtöltött szív keresi a közösséget az Úrral, a testvéri közösséggel, hogy kimutassa szeretetét. Éppen ezért a szeretet gyakorlására Urunk számtalan alkalmat és lehetőséget ad nekünk. Ilyenek a gyülekezeti alkalmak, időszakos rendezvények, mások terhéért könnyítő jótétemények, szentek/egymás megvendégelése, egymás terhének hordozása.

Érdemtelenül ugyan, de dicsőség, tisztelet és békeség jut osztályrészül mindenkinek, aki a szeretetet, a jót cselekszi. Fogadjuk be szívünkbe Istennek életünket színesítő, szépítő, gazdagító szeretetét. Engedelmes cselekedettel szolgáljunk Urunknak, hogy megkapjuk kegyelmének összes áldását. Ígérete szerint a Szentlélek által Ő segít nekünk ebben. „Én az Úr vagyok, a te Istened, arra tanítalak, ami a javadra válik, azon az úton vezetlek, amelyen járnod kell.” (Ézs 48,17).

Ezt kell tennünk. A Szentlélek segítségével gyakoroljuk tehát a cselekvő szeretetet!

*Balázs Gyula
presbiter*

akarjuk váltani a világot is. Azt már Krisztus Urunk megtette. Urunk helyébe senki sem érhet, lába nyomába is csak kevesek léphetnek. Mi azzal tudjuk kimutatni a szeretetünket, hogy legalább azt cselekedjük, amit szerető szívvel mondunk. Nem az Urat kell odahívni, ahol mi vagyunk, ahol mi szolgálni akarunk, hanem oda kell menni, cselekedni, ahova az Úr hív/küld bennünket. Sokan vannak, akik nap, mint nap még hátat is fordítanak Urunknak. Magukat keresztyéneknek vallók között is sokan olyanok, akik egész évben ezt teszik.

Mi, akik testvérek vagyunk a hitben, nekünk mit kell tennünk, hogyan kell cselekednünk?

ÉN ÉS A KIS „BARÁTNŐM”

December 6-a van. Szent Miklós napja. A 6 éves Julcsikánk egy órával korábban ébred a megszokottnál – elmondása szerint alig aludt éjjel... A hajnali félhomályban lelopózik a lépcsőn, és izgatottan áll meg némán a teraszajtó előtt. Álmoskás szemmel kémleli az üvegajtó mögött szép rendben sorakozó, tisztára törölgetett kiscizmákat, bennük telis tele a Mikulás ajándékaival. Nem meri felébreszteni a házat, ezért némán leül a küszöb elé. Hosszasan nézegeti a lábbeliket, boldogságos gyermeki mosollyal az arcán...

Egy nappal előtte, december 5-én járunk, délután. Julcsikával épp az óvodából tartok hazafelé, amikor az autóban megtalál a kérdése: „Apa, ugye a Mikulás repülő rénszarvasai csak a mesében léteznek, mert a rénszarvasoknak igazából nincsen szárnyuk?” Évek óta az első kérdése, ami kezdi kétségbe vonni a Mikulás „valóságát”. És most rajtam áll, továbbvezetem-e a felismerés rögzítését, kiábrándító útján, vagy inkább még éltetem kicsit a mesét. Észembe jut az elmúlt napok véleményáradata a közösségi médiából. Köztük egy édesanya bejegyzése a facebookon, amely arról értekezik, hogy bizony, amikor eljön a pillanat, hogy a gyermek kételkedni kezd a Mikulásban, el kell mondani neki az igazat.

Magam is tudom, nem lehet tündézerkorig fenntartani a létező pirosruhás történetét, aki díszes hintóval, rénszarvasok szárnyain járja be egy éjszaka alatt a világot, és rejti el ajándékok millióit a gyermekek cipőiben. Mégsem jön számra a szó, hogy „igen, Julcsi-

kám, valóban nem léteznek repülő rénszarvasok...” Inkább éltetem tovább a mesét a hosszúszakállúról, az igenis repülő szánhúzókról, a Mikulást segítő krampuszokról, és így tovább... Hogy jól döntök-e, egyelőre magam sem tudom. Mert mitől jobb, ha majd az óvodában egy „koravén” négyévestől tudja meg az igazságot? Jobb lesz-e a kicsi lelkének, ha még meg is kapja mellé, hogy: „hát te ezt még nem tudod?!”

Amíg ezen gondolkozom, hazaérkezünk. Julcsi berobog a házba, első útja a konyhába vezet. Elővesz a szekrényből egy tányért és egy poharat. A tányérba kalácsot tesz, a pohárba pedig tejet tölt. Miután kinyitja a teraszajtót, mindkettőt megfogja, s kiteszi a küszöb elé a szabadba. Nem, nem a macskákat készül megetetni, nekünk olyan nincs. A Mikulást várja, aki bizonyosan éhesen, fáradtan érkezik majd hozzánk az éjjel, akinek jól esik a harapnivaló. Julcsi újabb, realitás felé mutató kérdése talál meg: „Hogyan fér el a világ összes gyerekének ajándéka egyetlen puttyban?”. Újabb válasz, újabb meserészlet következik arról, hogy vannak bizony a Mikulásnak segítői, akiket persze nem látunk, mert éjjel dolgoznak...

December 6-a, reggel van. Lassan ébred a ház. Julcsi kistestvérei is megérkeznek az emeletről. Nekik még nincsenek kérdéseik. Tágra nyílt szemmel csodálkoznak mindenben. Örülnek bárminek, még a virgácsnak is, amit apró nevelési céllal csempesztünk a kétéves, mostanában igencsak szófogadatlan Cilike csizmájába. És láthatóan el is gondolkozik rajta, miért is hozta ezt neki a Mikulás az ajándékok mellé...

Újra felszínre tör bennem a kérdés: jól tettem-e előző este, hogy meghagytam gyermeki naivitásában Julcsikát. A választ az a harsány öröme adja meg, amellyel körbeszaladja a nappalit, s amely talán az utolsó életében. Jövőre lehet, hogy már csak sandán elmosolyodik a megtömtött csizmája láttán, és nekünk köszöni meg a csomagot a Mikulás helyett. Ezzel pedig véget ér számára egy korszak, amit kisgyermekkorunknak hívnak. Az a kisgyermekkor, amelyre felnőtként mindannyian örömteli nosztalgiával gondolunk. De gyermekeinkben újraélhetjük a csodát, velük együtt ilyenkor mi is gyermekké válhatunk újra. Akár néhány percre, akár néhány órára eltűnik a Julcsival közöttünk álló majd 35 év. Mikulás legendájában egy időre kisbarátok leszünk, s néhány pillanatra a távolba vész az apa-lánya viszony. Együtt hisszük a csodát, s egymásra licitálva szárnyal fantáziánk arról, hogyan készülhetnek az ajándékok, s miként érkeznek el egyetlen éjszaka alatt megannyi gyermek kiscizmájába. Olyan közel kerülünk egymáshoz, amelyre évközben csak ritkán nyílik alkalom. Számomra ez advent igazi csodája, s ezzel az érzéssel megkapom a választ december 5-éjének délutánjára is: jó, hogy nem mondtam még el az igazat Julcsinak a Mikulásról és a repülő rénszarvasokról.

Már előre várom a karácsony előtti napokat, amikor újra szárnyra kél „barátságunk”, hogy Julcsival együtt álmódozzunk angyalokról, a kis Jézusról és a feldíszített karácsonyfa érkezéséről.

Dr. Szilvay Balázs

A REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG ÉS A SOLI DEO GLORIA KÖZÖSSÉG ESEMÉNY-NAPTÁRA ADVENTTŐL VIRÁGVASÁRNAPIG

December 17.	10:00	Adventi istentisztelet – Református templom
December 18.	18:00	Megemlékezés Horthy Miklós halálának 60. évfordulóján – SDG Közösségi Ház
December 23.	18:00	Adventi bűnbánati istentisztelet – Református templom
December 24.	10:00	Adventi istentisztelet – Református templom
December 24.	15:00	Karácsonyi gyermekműsoros istentisztelet – SDG Közösségi Ház
December 24.	18:00	Karácsony esti istentisztelet – Református templom
December 25.	10:00	Karácsonyi úrvacsorás istentisztelet – Református templom
December 26.	10:00	Karácsonyi úrvacsorás istentisztelet – Református templom
December 31.	10:00	Aprószentek istentisztelet – Református templom
December 31.	18:00	Óévi hálaadó istentisztelet – Református templom
Január 1.	10:00	Újévi úrvacsorás könyörgés – Református templom
Január 7.	10:00	Vízkereszt évkezdő ünnepi istentisztelet – SDG Közösségi Ház
Január 7.	11:00	Nyilvános Egyházközségi Közgyűlés – SDG Közösségi Ház
Január 7.	13:00	Újévi szeretetvendégség – SDG Közösségi Ház
Január 20.	19:00	Bál az Erdélyi Baráti Kör szervezésében – SDG Közösségi Ház
Január 25.	18:00	<i>Egyetemes Imahét ünnepi istentisztelete a Budapesti Koreai Gyülekezet lelkészének ígéhirdetésével</i> – SDG Közösségi Ház
Február 10.	14:30	A cserkészek farsangi felvonulása – SDG Közösségi Ház
Február 14.	18:00	Hamvazószerdai bűnbánati istentisztelet – SDG Közösségi Ház
Február 15.	18:00	Nagyböjti bűnbánati istentisztelet – Református templom
Február 16.	18:00	Nagyböjti bűnbánati istentisztelet – Református templom
Február 17.	18:00	Nagyböjti bűnbánati istentisztelet – Református templom
Február 18.	10:00	Böjtfői úrvacsorás istentisztelet – Református templom
Február 22.	8:00	Nagyböjti házi istentisztelet – házigazda jelentkezését várjuk
Március 1.	18:00	Nagyböjti házi istentisztelet – házigazda jelentkezését várjuk
Március 8.	18:00	Nagyböjti házi istentisztelet – házigazda jelentkezését várjuk
Március 15.	18:00	Nagyböjti házi istentisztelet – házigazda jelentkezését várjuk
Március 22.	18:00	Nagyböjti házi istentisztelet – házigazda jelentkezését várjuk
Március 25.	10:00	Virágvasárnapi zenés istentisztelet – Református templom
Március 25.	12:00	Gyülekezeti ebéd – Református templom

**A Református Templomban minden vasárnap 10 órakor istentiszteletet tartunk,
s azzal egy időben gyermek istentiszteletet is.**

*A Soli Deo Gloria Közösségi Házban minden hétfőn 7:30-kor
15 perces hétkezdő áhítatot tartunk.*

A Soli Deo Gloria Közösségi Házban minden kedden 17:30-kor bibliórát tartunk.

*A fenti istentiszteletekre, rendezvényekre, programokra
minden érdeklődőt nagy szeretettel várunk!*

További információ a 06/20 914-3893-as telefonszámon vagy a dunavarsany.ref@gmail.com e-mail címen,
továbbá a www.dunavarsanyireformatusok.hu e-mail címen, továbbá a oldalon található.

A SOLI DEO GLORIA KÖZÖSSÉGI HÁZ KOLUMBÁRIUMA IRÁNT ÉRDEKLŐDNI
a 06/20 914-3893-as valamint a 06/30 637-8170-es számon lehet.

*Fenyves Lajos sk.
világi elnök
Református Egyházközség*

*Csobolyó Miklósné sk.
elnök
Soli Deo Gloria Közösség*

CSONKA JÁNOS

Az iskolázatlan autókonstruktőr

Az alábbiakban Nyáry Krisztián: Merész Magyarok – Corvina Kiadó, 2015. 272 o. – című könyvének egyik „merész magyarját” mutatjuk be a könyv leírásának szerkesztett, rövidített változatával. (B. Z.)

A 39 éves Csonka János és a 32 éves Bánki Donát hosszasan nézték a virágáruslányt. Egészen pontosan a szívószálat, amit a lány a szájában tartott, hogy ezen keresztül vízpermetet fújjon a virágaira. Ezt az ötletet keresték hónapok óta. Azonnal visszamentek munkahelyükre, a Műegyetemre és rajzolni kezdtek. Egyáltalán nem számított magától értetődőnek, hogy a jó családból származó mérnök-konstruktőr és az egyetemi tanműhely végzettséggel nem rendelkező művezetője közös találmányokon dolgozzon. De Csonka János nem közönséges szakmunkás volt: négy nyelven beszélt, Európa legkorszerűbb ipari centrumaiban sajátította el a gépipar legmodernebb technikáit, a budapesti Műegyetem tanműhelyét pedig a világ egyik első számú gépjárműipari kutatólaboratóriumává

közös találmányokon. A virágait vízpermettel locsoló lány hatására megszületett a benzin és levegő keverékét szívóhatás segítségével egyenesen adagoló porlasztó ideája, amelyről Bánki és Csonka Újítások petróleummotorokon címmel hamarosan szabadalmi leírást készített.

Az üzemanyag motorba táplálása a korai automobilfejlesztés legfontosabb problémái közé tartozott. Budapesttől hétezer kilométerre, a detroiti Edison Electric Illuminating Company mérnökeként dolgozó Henry Fordnak például sokéves kísérletezés után sem sikerült megtalálnia a hatékony megoldást. Pedig porlasztó nélkül a benzinüzemű motorok indítása lassú és főleg robbanásveszélyes műveletnek számított. Másfél évi kísérletezés után, 1891 végére el is készült a porlasztóval ellátott újfajta benzinmotor. A szabadalmat azonban még mindig nem tudták be-

nyújtani a feltalálók: legalább az egyik benyújtónak okleveles gépészmérnöknek kellett lennie. Csonkának semmilyen végzettsége nem volt, Bánki pedig a Ganz Gépgyár beosztott mérnöke volt, és éppen a munkája miatt nem ért rá, hogy letegye a diplomához szükséges utolsó egyetemi vizsgáját...

...egy francia cég minden engedély nélkül sorozatban gyártani kezdte a Bánki-Csonka elven működő porlasztókat. A Csonka találmányait szerződés alapján hasznosító Ganz-gyár nem látott akkora fantáziát a találmányban, hogy vállalkozott volna egy nagy

költségekkel járó szabadalmi per megindítására, ráadásul a szabadalmi díjak fizetését is elmulasztotta, így a porlasztó gazdasági kiaknázása végleg elveszett Magyarország számára. Ahogy megfelelő kutatás-fejlesztői ösztönzés nélkül elveszett Csonka János számos találmányának hasznosítása is: a tömegek által megvásárolható olcsó kisautóé éppúgy, mint az alumíniumvázás motoros triciklié vagy a kisteherautóé. Mindazok a német és francia konstruktőrök, akikkel egyszerre indult, és akik közül sokan csodálták a képességeit, világmárkák névadói, világcégek

vezetői lettek. Ő egy apró pesti gyár emberségéről ismert vezetőjeként halt meg...

...Csonka János, amint betöltötte a 18. életévét, elköltözött otthonról, és olyan munkahelyeket keresett magának, ahol elsajátíthatja egy-egy szakma műhelyitkait. Először egy vasúttársaság szegedi műhelyében, majd a MÁV budapesti fűtőházában vállalt munkát, ahol addig tanulmányozta a gőzgépek és gőzmozdonyok működését, hogy hamarosan maga is le tudta rajzolni a szerkezetüket. A külföldön képzett szakmunkásoktól megtanult hegeszteni, fémet önteni, és számos más technológiát. Átfogóbb tudásra vágyott annál, amit Magyarországon elsajátíthat, ezért a munka mellett németül és franciául tanult, és amikor félretett fizetéséből elég pénze gyűlt össze, hosszú külföldi tanulmányútra indult...

...A budapesti Műegyetem pályázatát írt ki a Gépiparműtani Tanszék tanműhelyének művezetői állására. A magyar iparvállalatok ebben az időben – ha tartani akarták a versenyt az osztrák vagy cseh konkurenciával – külföldön végzett, többnyire német mérnökök alkalmazásával működtek. A Műegyetem célja egy jól képzett, magyar műszaki értelmiségi elit kinevelése volt, s ehhez égető szükség volt egy legújabb nemzetközi technológiákat oktató tanműhelyre is. Csonka János Párizsban értesült a pályázatról, s azonnal hazautazott, hogy megragadja a lehetőséget, amely révén szaktudását hazája szolgálatába állíthatja. Lekéste a határidőt. A pályázaton harminketten indultak, mind idő-

sebbek Csonkánál, többségük végzett gépészmérnök. Pilch Ágoston professzor, gépiparműtani tanszékvezető azonban pontosan tudta, hogy a végzettségnél sokkal fontosabb a naprakész, világszínvonalú szaktudás. A szakmai felzúdulást kockáztatva elfogadta Csonka késvé beadott pályázatát, és a 25 éves, semmilyen iskolai oklevéllel nem rendelkező szakmunkásnak adta az állást...

...Itt, a Csonka-féle tanműhelyben született meg az első magyar gázmotor, többfajta benzínmotor, a gázkalapács, a porlasztó, az automatikus csögyűjtő, többféle személy- és teherautó prototípusa, valamint számos egyéb ipari fejlesztés.

Csonka először a mai Lónyay és Gönczi Pál utca sarkán álló műhelyt szerelte fel. Ragaszkodott hozzá, hogy az energiaellátást egy párizsi vilákiállításon díjazott korszerű gázmotor biztosítsa, de csak addig, amíg ő maga meg nem alkotott egy annál is jobb hatásfokú, saját fejlesztésű szerkezetet, amelyet természetesen lehetett gázzal vagy petróleummal működtetni. (A korszakban az ásványolajat és a benzint is petróleumnak nevezték.) Az 1883-ban megszületett Csonka-motor a korabeli belső égésű motorokhoz képest csúcstechnikát képviselt, szakemberek szerint csak a stuttgarti Daimlergyár fejlesztései voltak hozzá foghatóak. A technológiai hasonlóság azonban nem jelentett iparfejlesztési párhuzamokat is. Csonka motorja egyetlen példányban készült és egy tanműhely gépeit hajtotta, a Daimlermotorokat pedig – ösztönző

gazdasági környezetben – nagy mennyiségben adták el világszerre. A feltaláló neve ismertté vált a hazai műszaki tudományos életben, fiatal kora ellenére tagjává választotta a Királyi Magyar Természettudományi Társulat is, ám az általa létrehozott világszínvonalú újítás lényegében kihasználatlan maradt. Nem véletlen, hogy a találmányt ismertető korabeli cikk így végződött: „Kár, hogy magyar ember találmányának hasznosítását a kivitelhez szükséges anyagi eszközök hiányai e téren is meggátolják.”

Csonka Jánosnak a '80-as évek második felében már állandó alkotótársa volt a nála 7 évvel fiatalabb mérnök, Bánki Donát, akivel másfél évtizedig tartó együttműködésük során számos, a motorok fejlesztésével kapcsolatos újítást dolgoztak ki. Arra szerződtek a Ganz-gyárral, hogy minden szabadalmukat a gyár hasznosítja és értékesíti, a bevételeken pedig osztoznak. Legfontosabb találmányukban, a porlasztóban azonban a vasútfejlesztést elsődlegesnek tekintő Ganz-gyár nem látta meg a lehetőséget, s az abban rejlő potenciált nem sikerült kiaknázni...

...Bánki és Csonka közös konstruktóri munkássága egy idő után megszakadt: a mérnököt tanszékvezetőnek, majd dékánnak választotta az egyetem, így kevesebb ideje maradt a műhelybeli kísérletekre.

Csonka János azonban folytatta az innovációs munkát, ekkor már a világ számos országából figyelték műhelyét. Olyan szakemberek mondták, hogy Csonka inspirálta őket, mint a német Robert Bosch mérnök, aki kétszer is

meglátogatta a műegyetemi tanműhelyt, és hamarosan Németország legnagyobb iparvállalatát hozta létre. A magyar szakember nem alapított gyárat: napközben egyetemistáknak magyarázott, délután és este találmányain dolgozott...

A Csonka-féle postaautó 1905-ből

...Az első postaautó 1905-ben gördült ki a műegyetem udvaráról, és 2000 kilométeres próbatat kellett teljesítenie nehéz terepen. A kilencnapos túrán hárman vettek részt, köztük a feltaláló, és hegyi utakon, erdős terepen is kipróbálták a járművet. Visszatérésük után az átvételi bizottság megállapította, hogy az utat a Csonka-féle postaautó meghibásodás nélkül teljesítette. A strapabíró kisteherautók sokáig szolgálták a postát, az utolsó példányt csak 1940-ben vonták ki a forgalomból. A következő években Csonka János – aki időközben több társával együtt a Magyar Automobil Clubot is megalapította – több személyautót is készített, de sorozatgyártásra egyik modelljéhez sem tudott pénzt szerezni. Pedig ha egymás mellé állítjuk a Ford-gyár és a Csonka-műhely ugyanazon időben megszületett autóit, a technológia terén nem látunk jelentős különbséget...

...Nem sokkal később a sikerek hátterét biztosító kutató-fej-

lesztő központ is megszűnt. A vezető hazai gépgyárak konkurenst láttak a prosperáló tanműhelyben, és panaszt tettek a kormánynál, amiért Csonka az egyetem területén és eszközeivel fejlesztheti találmányait. A feltaláló ezért 1912-ben arra kényszerült, hogy felbontsa fejlesztői szerződését a Műegyetemmel, szabadalmainak gyártási jogait pedig külső cégeknek adta el. Majdnem így sikerült megkezdnie a kisautók gyártását, a Magyar Posta ugyanis ötven darabot rendelt belőlük. Aztán kitört a világháború, és az autókhoz készült motorokat a hadsereg katonai célokra lefoglalta. A háborút követő forradalmak és a gazdasági válság megint csak nem kedvezett az innovációnak – ezalatt Csonka oktatói munkáját végezte. Amire a gazdaság ismét erőre kapott, a Gépiparműtani Tanszék vezetője nyugalomba vonult, utódjának pedig más terve volt a tanműhellyel. Csonka János egy udvarias levélben megköszönte az egyetemi tanácsnak az addigi bizalmat, vette a kalapját és távozott a Műegyetemről.

Nyugalomba vonulása alkalmából a Magyar Mérnöki Kamara feljogosította a gépészmérnöki cím használatára. Ő bejelentette, hogy esze ágában sincs visszavonulni, és 73 évesen újrakezdett mindent. Egy esztergapaddal és négy kisebb szerzőgéppel a birtokában, minden tőke nélkül műhelyt bérelt a mai Bartók Béla úton...

...”A megbecsült, jól fizetett munkás a gyár legfőbb tőkéje” – hangoztatta sokszor. Évtizedekkel kora előtt járva rendszeres

orvosi vizsgálattal, ingyenes gyógycipőkkel őrizte munkásai egészségét, sőt, időről időre mátra-i üdülésre is elküldte őket a cég költségén. Műszaki könyveket tartalmazó kölcsönkönyvtárat is létrehozott, hogy dolgozói naprakészek legyenek a legújabb ipari eredményekben.

Csonka János élete végén is folyamatosan új találmányokon dolgozott. 1935-ben nyújtotta be utolsó szabadalmát egy „hordozható, szétszedhető láncfűrész-berendezésre”. Telket vásárolt a Fehérvári úton, hogy egy nagyobb gyárat építsen rajta, a tervező munkát ő maga irányította. 88 éves volt, amikor a vállalat megrendelést kapott a török kormánytól könnyű, katonák által hátizsákban is hordozható, négyütemű benzinmotorok készítésére. Csonka lelkesen dolgozott a terveken, olykor az egész éjszakát a gyárban töltötte. A tervezőasztal mellett lett rosszszul, a műhelyéből vitték be a kórházba. Két héttel később, 1939. október 27-én halt meg. Az általa megálmodott Csonka Gépgyár két évvel később nyitotta meg kapuit új telephelyén, és kora legkorszerűbb gépipari üzemének számított. A háború után a kommunista hatóságok megdicsérték az örökösöket, hogy az alapító intelmeinek megfelelően mindig emberségesen bántak a munkásokkal, majd gyorsan államosították a gyárat. Csonka János fiai távozni kényszerültek az országból, az itthon maradt családtagok jó részét kitelepítették, és egykori munkásaik adományaiból éltek. Önálló magyar autógyárról akkor már nem is álmodott senki.

GONDOLATOK ÉPÍTKEZÉS KÖZBEN

Építkezünk, házat építünk, új otthonot teremtünk. Tervezgetünk, méricskélünk, látványterveket nézünk. Hallgatunk a mérnökökre, meghallgatjuk az ismerősöket, figyeljük az építőmester szavát.

Néhányan aggodalmaskodnak is, hogy a vizes talajon elég mély és széles-e az alap, milyen minőségű a beton és a vasalás. Statikus, mérnök, kőműves bizonygatja, jó lesz, amit terveztek és építenek.

Kívülről nem látni, melyik ház épült kősziklára és melyik homokra. Kinézetre lehetnek teljesen egyformák is. A különbség csak akkor derül ki, ha nehézségek támadnak, amikor a homokra épült házban a víz elárasztja a pincét, a falak nedvesednek, a ház dohossá, lakhatatlanná, eladhatatlanná válik. Nem nyújt védelmet, védtelenül áll a próbákkal és bajokkal szemben. Az ilyen ház a csalódás, a kár, a szegény, a reménytelenség jelképévé válik.

Homokra építeni könnyebbnek látszik és nagy a csábítás, hogy elkerüljük a fárasztó munkát, hogy gyors, de csak látszólagos sikereket érjünk el. A példázat és annak igazsága utat mutat számunkra. Ostoba ember, aki homokra építkezik. A homokra építkező ember háza és élete a legkisebb viharra is kártyavárként omlik össze. A kősziklára építő, bölcs ember háza pedig védelmet nyújt a megpróbáltatások idején is.

A számos kiváló szakembert és a számtalan jó szándékú tanácsadót hallgatva merült fel bennem a kérdés: aggódunk-e akár csak annyit életünk alapjáért, mint egy épülő ház fundamentumáért? Eszünkbe jut-e a Hegyi Beszéd példázata, tudunk-e elvonatkoztatni a sávalap betonjának minőségétől?

A példázat szerint, aki hallgatja az Úr szavait és cselekszi is azokat, az kősziklára építi a házat. Aki pedig meg sem hallja az Úr beszédét, vagy nem aszerint cselekszik, az homokra építi a házat.

A kősziklára épülő ház ugyanakkor ellenáll a szélnek, víznek, viharoknak, támadásnak, megóvja lakóit és nem omlik össze, biztosan áll a legnagyobb próbatételek idején is.

Életünk szilárd kősziklája a hitünk lehet. Hitünk az az alap, amire aztán – mint téglát a téglára – rakhatjuk a minden napi életünk egyes elemeit. Kősziklára építeni persze fáradtságos és kimerítő dolog, lassan haladunk, el-elakadunk. A sziklára építő embert is sok baj érheti, sok próbát kell kiállnia, de azok nem árthatnak neki.

Ostobák és homokra építkezők vagyunk, ha azt gondoljuk, hogy lehet felületes keresztyén életet élni, lehet csak a látszatra adni, csillogó, ám hamis reményeket táplálni.

A hit nélkül, vagy nem őszinte hittel élő, homokra építő ember nem tud megküzdeni a nehézségekkel és próbatételekkel, amelyek érik, és sem életében, sem halálában nincs semmi oltalma. A homokra építő házából, életéből semmi használható nem marad.

Okuljunk a példázatból és építsük kősziklára életünket!

Dr. Csizmadia Zoltán

POLITIKAILAG KORREKT

kíván lenni – megítélésem szerint – minden pallérozott polgári fogalmazás és megnyilatkozás, tehát mindenki, aki nem kíván megsérteni senkit, különösen nem megpróbáló helyzetében, mint például a fogyasztóssága; vagy intimitásában, mint például a szexuális orientációja; vagy spiritualitásában, mint például a vallása; vagy származásában, mint például a bőrszíne, nemzetisége; vagy kultúrájában, mint például étkezési szokása, tájszólása, érdeklődési köre.

Magamról és folyóiratunk olvasóiról azt gondolom, hogy mi ilyenek vagyunk. Politikailag korrektek abban az értelemben, hogy a társadalomban, a poliszban sem sértően arrogánsak, sem idegesítően polgárpukkasztók, sem önkényesen ítélkezők, pláne kirekesztők nem kívánunk lenni. Nem lenne méltó az ilyen hangvétel lapunk ethoszához sem. Mégis, mostanság talán nem vagyok egyedül, aki zavarban van ezzel a fogalommal. Mintha olyan jelentést vagy tartalmat venne magára újabban, ami idegen az eredeti szándéktól.

Mert a PC – Political Correctness rövidítése – jegyében tiltakoznak sokféle keresztény szimbólum ellen, vagy száműznek ezeréves fogalmakat. Nyugat-Európa utcáiról és tereiről, középületeiből és köztereiről eltűnnek a karácsonyfák és betlehemek. Kivel szemben voltak ezek politikailag inkorrektek? Azzal a szekularizált tömeggel, aminek számára Jézus Krisztus megszületése nem hogy a hit, hanem még az ismeret szintjén sem létezik? Miközben a legfényesebb családi és társadalmi ünnep a karácsony? Vagy azzal a gazdasági szférával szemben, amely a termelés, a kereskedelem és a szolgáltatás terén egyaránt jócskán profitál a karácsonyból? Az még érthető lenne, ha a megérintett Krisztushívók tiltakoznának a PC jegyében, hogy ne csináljanak bulit és üzletet

abból, ami nekik szent. De erről szó sincs. A nem-keresztény vallások igazán hívő tagjait sem zavarnák ezek, hiszen a vallások között élő és őszinte párbeszéd van, nem beszélve a békés egymás mellett élés évezredes hagyományáról. Ez a jelen elkeserítő keresztényüldözésének a tudatában is igaz. Tehát a szélsőségesekkel és fanatikusokkal tapintatoskodunk? Úgy tűnik, igen. És miért? A karácsonyfák kivágásából és árulásából nyert profit szalonképes?! A főtérre állított karácsonyfa nem, mert esetleg eszünkbe jut róla a meghitt, spirituális, de legalább emberi szeretettel teljes karácsonyok emléke?

A PC jegyében támadják a nemzeti és kulturális identitás igényét. Nyugat-Európában lehetnek görög, olasz, francia, kínai, koreai éttermek/konyhák, amelyeknek étkeit senki nem akarja összekeverni, miközben politikailag inkorrekt a hazaszeretet, a nemzeti identitás megbecsülése, az előttünk járó kiválóságok nemzetiségének a hangsúlyozása. Miért inkorrekt, ha egy nemzet büszke a maga múltjára és tudatosan dolgozik, sőt áldoz a jövőjéért a maga nemzeti kontextusában? Ha ezt minden nemzet megteheti, akkor kit sért? A válasz világos, azokat, akiknek egy dolog a fontos, nevezetesen, hogy gátlástalanul fogyasszunk. A népdaléneklésből, a saját tyúkom, kecském tartásából a multinak nem lesz haszna. Neki nem értékek, szokások, kultúra kell, hanem igénytelen étvágy. Csak a gyomor. Ez a legjobb üzlet, mert hamar kiürül. Nehogy elhiggyük, hogy a sok-sok főző program, kulináris rendezvény kulturális identitásunk fenntartását szolgálja. Ellenkezőleg! Arra hív, hogy egyél, minden más helyett fogyassz. Güzülj és költ. Azt már persze nem teszi hozzá, hogy mert ebből nekem hasznom van. És egyszer csak azon kapjuk magunkat,

hogy többet járunk krumpli-fesztiválra, mint koncertre, kiállításra, színházba. S így lesz – ha nem vigyázunk – Liszt Ferenc, Erkel Ferenc, Weiner Leó, Eötvös Loránd, Asbóth Oszkár, Semmelweis Ignác, Munkácsy Mihály, Páll László, de még Albert Flórián, Balczó András és Hosszú Katinka... Budapestjéből a romkocsmák Budapestje, majd pedig Közép-Európa Bangkockja.

Sőt, a PC jegyében – tudomásom szerint – a New York-i metró hangosbemondója nem mondhatja, hogy „hölgyeim és uraim”, mert az inkorrekt lenne azokkal szemben, akik nemi identitása duálisan nem kategorizálható. De nem inkorrekt ez a megoldás azokkal, akiké igen? Ebbe a kényes kérdésbe nem kívánok mélyen belemenni, de azt sem szeretném megtapasztalni, hogy egy dunavarsányi középületben 15 illemhelyet kelljen létesíteni, mert a szexuális hovatartozás, identitás már ilyen mértékkel differenciálható.

Igyekeztem PC lenni azzal, hogy egyrészt inkább csak kérdéseket tettem fel és azzal is, hogy nem a fogalom ellen szoltam, hanem az azzal való visszaélések ellen. De talán lehetnének TC-k is, meg JC-k is? Teológiaiilag korrektek annak alapján, hogy Teremtőnk és Megváltónk senkit sem zárt ki, sokkal inkább minden népet meghívott a maga nemzetiségében, férfit és nőt a maga férfiaságában és nőiességében, zsidót és görögöt, szolgát és szabadot a maga kulturális, vallási és gazdasági állapotában, hogy egyformán részesedjenek az ábrahामी ígéletben. És a Józánész alapján is lehetnének korrektek, bátran visszautasítva mindazt, ami ellen minden porcikánk zsigerből tiltakozik, még akkor is, ha az nyugatról jön, és akkor is, ha a többség gyanútlanul, vagy sanda haszonlesésből követi azt.

Dr. Bóna Zoltán

„AKIRŐL MÁR MINDENT, ÉS AKIT MÁR MINDENNEK ELMONDTAK”

60 éve halt meg Horthy Miklós

A tudományos és közéleti nyilatkozatokat, okfejtéseket és eszmecsereket megfigyelve felismerhető egy általános tendencia, miszerint egy történelmi esemény, korszak, illetve az azokat irányító és meghatározó személyiségek körül kialakuló nézeteltérések gyakorisága és intenzitása a múlttól a jelen felé haladva fokozatos mérséklődést mutat. Nem igényel különösebb magyarázatot vagy bizonyítást, ha kijelentjük, hogy ma Magyarországon az embereket leginkább az érdeklő és foglalkoztatja, hogy az elmúlt néhány napban vagy héten mi történt, s hogy ezen – meglehetősen rövid – időszakban ki, mit mondott vagy tett, legalábbis a hírek vagy híresztelések szerint. A felgyorsult világnak, illetve az emberekre zúduló információáradatnak köszönhetően az is megfigyelhető, hogy ezen időszak időről időre rövidül.

Ezzel szemben vitéz nagybányai Horthy Miklós a magyar történelemnek olyan nagyformátumú személyisége, akinek a neve még halála után 60 esztendővel is képes a közéletben és a közvéleményben értelmi és érzelmi reakciókat kiváltani. Ennek legékezebb példája, hogy amikor nemrégiben hazánk kormányfője *"kivételes államfőfőnek"* nevezte, rövid időn belül a különböző portálok és médiumok fő hírként emlegették e kijelentést. Bizodalomra ad okot, hogy – sokak meglepetésére – ezen kijelentést már csak azon személyek és szervezetek próbálták meg Horthy és Magyarország jelenlegi vezetői ellen felhasználni, akik vélhetően már évek óta várták ezt a – számukra történelmi – pillanatot.

A Gondviselésnek és az elmúlt évek őszinte, félelemtől mentes (dis)kurzusainak köszönhetően sokak vannak ma Magyarországon és a világban, akik ezt kifejezett dicséretnek

tekinthetik. A rendszerváltás óta eltelt közel 3 évtized fényében bevallhatjuk magunknak, hogy a nagy remények és igyekezet ellenére koránt sem fejlődött annyit hazánk gazdasága, infrastruktúrája és társadalma, mint az I. világháborút és az ország megcsonkítását követő időszakban. A politikában és közbeszédben igen gyakori téma a kórházak, az iskolák és egyéb középületek állapota, legtöbbször azok elavultságára történő hivatkozással. Ezek a megnyilvánulások – a jelenlegi vezetés felé irányuló nyilvánvaló kritika felett – akaratlanul is magukban hordozzák a Horthy által irányított Magyarország dicséretét is, hiszen ezen épületek és intézmények jelentős része éppen ebben – a sokak által sötétnek titulált – időszakban épült, jött létre.

A Horthy Miklóshoz történő hasonlítás elismerésnek minősülhet akkor is, ha egy politikai vezető alázatát és becsületét vizsgáljuk. Közismert tény, hogy a két világháború közötti időszak túlnyomó részében Magyarország államformája ugyan királyság volt, de a királyi trónt senki sem foglalta el, amely történelmi tényt egyesek bátorzkodnak nem kevés gúnnal és cinizmussal olykor vicc tárgyává is tenni. A történelmi tisztánlátáshoz és Horthy Miklós személyiségének megítéléséhez azonban nem felejthetjük el azt sem, hogy ezen állapothoz nagyban hozzájárult Horthy Miklós alázata, amely nem egy alkalommal megkoronázásának határozott visszautasításában nyilvánult meg. Felvetődhet a kérdés, hogy vajon megtalálható-e ehhez hasonló szerénység mindazokban, akik a *"diktátor"* és *"diktatúra"* vagy egyéb súlyos kifejezéseket olyan könnyelműen használják Horthy Miklóssal vagy más múlt- és jelenbeli politikai vezetőkkel kapcsol-

latban. Hasonlatosan paradoxonhoz és hiteltelenséghez vezet, ha egyazon vezetőt és rendszert egyidejűleg az önös – főként gazdasági – érdekek szolgálatával vádolnak és Horthy Miklós kormányzóhoz hasonlítanak, figyelembe véve, hogy Horthy Miklós több, mint két évtizedes, szinte teljhatalmat hordozó vezetése alatt személyes vagyona nem gyarapodott, sőt élete utolsó időszakát nincstelenül töltötte.

Ahogy azt Takaró Mihály irodalomtörténész – akinek Horthyról szóló előadását hamarosan városunkban is meghallgathatjuk – hangsúlyozza, Horthy Miklósról életében és halálában is mindent elmondtak és leírtak. Személye és politikai jelentősége tekintetében azonban a legmegosztóbb és megkerülhetetlen kérdés a zsidósághoz fűzött érzelmi viszonya, illetve a hazai és európai zsidóellenes intézkedésekben való szerepvállalása. Anélkül, hogy megkísérelnénk állást foglalni ebben az igen nehéz kérdésben, érdemes elgondolkodni azon, hogy életének utolsó időszakában Horthy Miklós megélhetését egy olyan alapítvány biztosította, amely finanszírozásában több zsidó származású személy vett részt, valamint, hogy halála óta számos zsidó származású egyén és zsidó közösség fejezte ki köszönetét a zsidóság védelmében tett intézkedéseiért.

Az ítélkezés elsődleges joga a történelem Urának kezében van. Ugyanakkor az utókor feladata és felelőssége, hogy a múlt eseményeit és alakjait harag és részrehajlás nélkül, minél szélesebb kontextusban vizsgálja és megpróbálja levonni a helyénvaló következtetéseket. És az is, hogy ahol e következtetések megengednek, ott ne röstelljen tisztelettel, kegyelettel fejet hajtani.

Dr. Bóna Balázs

Ki volt Nagybányai Horthy Miklós?

címmel megemlékezést tartunk

Horthy Miklós halálának 60. évfordulóján

2017. december 18-án, hétfőn 18 órakor
a Soli Deo Gloria Közösségi Házban.

Ünnepi előadást tart
Takaró Mihály
író, irodalomtörténész, tanár.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

IMPRESSZUM

SOLI DEO GLORIA – evangéliumi, közéleti folyóirat. Ingyenes, időszaki kiadvány

Kiadó: SDG Közösség • Főszerkesztő: dr. Szilvay Balázs

Szerkesztőbizottság: Csobolyó Katalin, dr. Bóna Balázs, Kun László, Veres Enikő

Készült: az Ex-Kop Nyomdaipari Bt. gondozásában • Példányszám: 800

Cikkek leadása: folyamatosan, a szilvay.balazs@freemail.hu e-mail címen

Honlap: www.dunavarsanyireformatusok.hu